

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Mākslīgā intelekta akts

Arturs Arnis Polikarpovs
Digitālās politikas departaments

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Mākslīgais Intelekts

MI ir tehnoloģiju saime, kas strauji attīstās un veicina dažādus ekonomiskus, vides un sociālus ieguvumus visā nozaru un sociālo darbību spektrā

MI var radīt riskus un kaitēt sabiedrības interesēm un pamattiesībām

2024.gada 1.augustā stājās spēkā **MI akts**, ar ko paredz saskaņotus noteikumus par **MI**

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Mākslīgā Intelektā akta mērķi

- **Uzlabot** iekšējā tirgus darbību un nodrošināt juridisko noteiktību
- **Veicināt** cilvēku centrisku un uzticamu MI izmantošanu
- **Nodrošināt** augstu veselības, drošības un pamattiesību aizsardzības līmeni
- **Atbalstīt** inovāciju, vienlaikus aizsargājot demokrātiju, tiesiskumu un vides aizsardzību

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

MI akta piemērojamība

- ✓ Nodrošinātājs
- ✓ Lietotājiem
- ✓ Importētājiem
- ✓ Izplatītājiem
- ✓ Produktu ražotājiem
- ✓ Pilnvarotiem pārstāvjiem
- ✓ Skartām personām

- ✓ Fiziskām personām, personīgai lietošanai
- ✓ Mākslīgā intelekta komponentēm, kas tiek nodrošinātas ar bezmaksas un atvērtā koda palīdzību
- ✓ Zinātnisko pētniecību

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Darbības joma

Neattiecas/neietekmē:

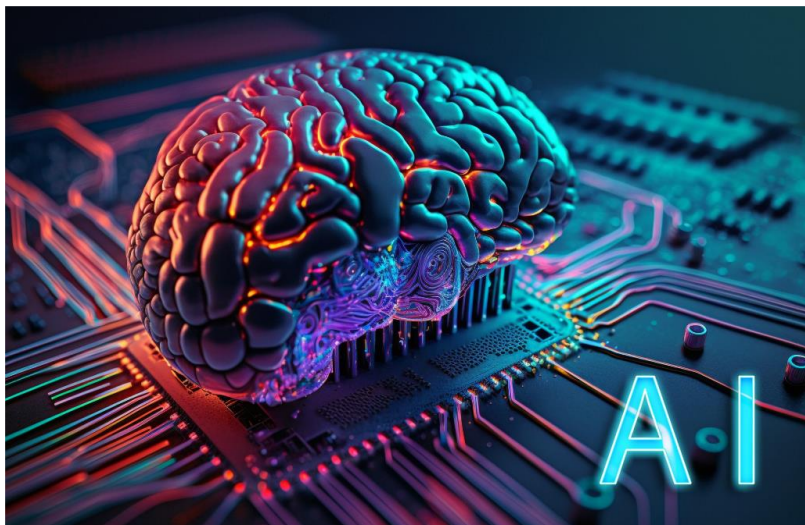

- Dalībvalstu kompetences attiecībā uz **valsts drošību**;
- Izmanto vienīgi **militāros, aizsardzības vai valsts drošības nolūkos**;
- Izmanto MI sistēmas **starptautiskās sadarbības vai nolīgumu ietvaros par tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu sadarbību.**

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Definīcija

“**MI sistēma**” ir **mašinizēta** sistēma, kura projektēta darboties ar dažādiem **autonomijas** līmeņiem, kura var pēc **ieviešanas** būt **adaptīva**, un kura **eksplicītiem** vai **implicītiem** mērķiem secina no informācijas, ko tā saņem, kā **ģenerēt** iznākumus, piemēram, prognozes, saturu, ieteikumus vai lēmumus, kas var ietekmēt fizisko vai virtuālo vidi.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Termiņi

2024.gada
1.augustā

MI akts stāties
spēkā

2026.gada
2.augustā

Piemēro MI aktu

Regulatīvā
smilškastē

Augsta riska
sistēmas III
pielikums

2024.gada
2.novembrim

Pamattiesību
aizsardzības
iestāde

2025.gada
2.februāra

Priekšmets
Darbības joma
Definīcija
MI pratība
Aizliegtā MI prakse

2025.gada 2.augusta

Paziņojošās iestādes
un paziņotās
struktūras
Vispārīgā lietojuma
MI modeļi
Pārvaldība
Sodi
Konfidencialitāte

2027.gada
2.augusta

Noteikumi
klasificēšanai par
augsta riska MI
sistēmām
(I pielikums)

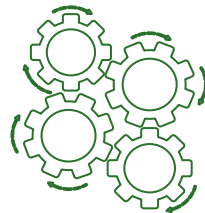
Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

MI sistēmas un vispārēja lietojuma AI modeļi, kas jau ir laisti tirgū

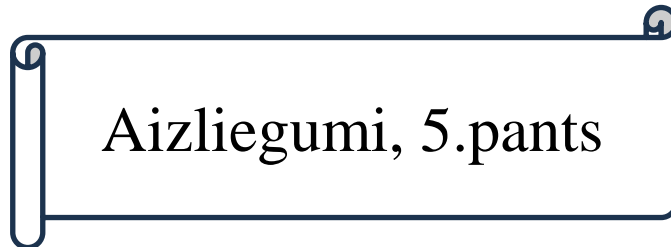
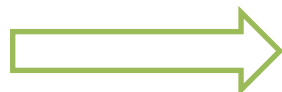
1. MI sistēmas, kas ir **lielapjoma IT sistēmu sastāvdaļas**, kas ir laistas tirgū vai nodotas ekspluatācijā pirms 2027.gada 2.augusta, atbilstību MI aktam panāk līdz **2030.gada 31.decembrim**.
2. **Augsta riska MI sistēmas**, kuras ir laistas tirgū vai nodotas ekspluatācijā pirms 2026.gada 2.augusta MI akts attiecas tikai tad, ja no minētā datuma šajās sistēmās notikušas būtiskas izmaiņas to uzbūvē.
3. **Augsta riska MI sistēmas**, kas paredzētas publisko iestāžu lietošanai, nodrošinātāji un uzturētāji veic nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu MI akta prasības un pienākumus līdz **2030.gada 2.augustam**.
4. **Vispārīga lietojuma MI modeļiem**, kuri laisti tirgū pirms 2025.gada 2.augusta, veic nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu MI akta noteiktos pienākumus līdz **2027.gada 2.augustam**.

Dzīves cikls

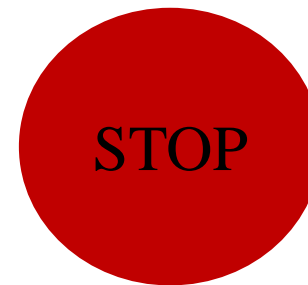
MI Sistēma

Aizliegumi, 5.pants

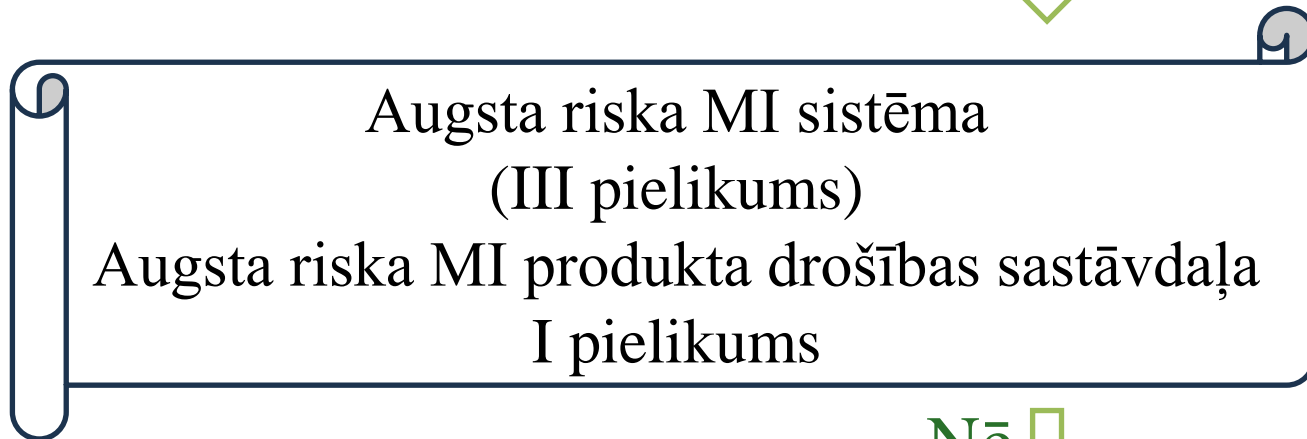
Jā

STOP

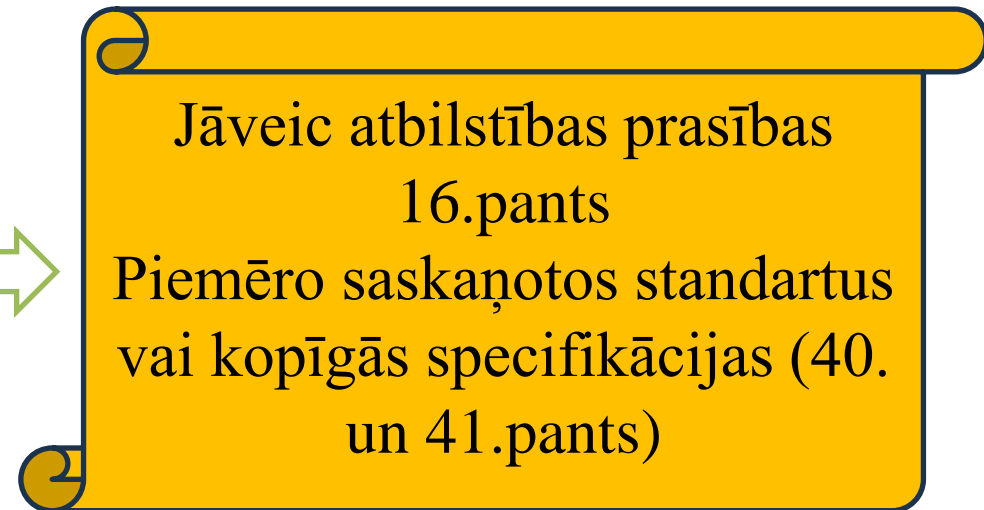
Nē

Augsta riska MI sistēma
(III pielikums)
Augsta riska MI produkta drošības sastāvdaļa
I pielikums

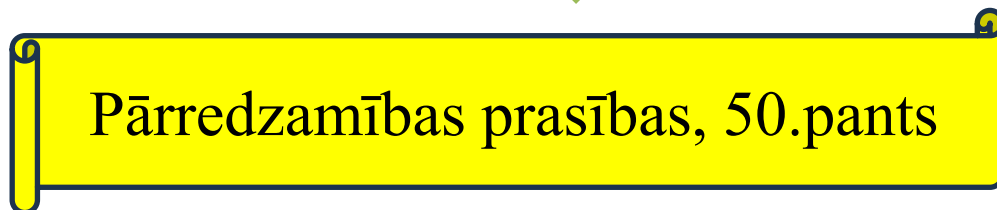
Jā

Jāveic atbilstības prasības
16.pants
Piemēro saskaņotos standartus
vai kopīgās specifikācijas (40.
un 41.pants)

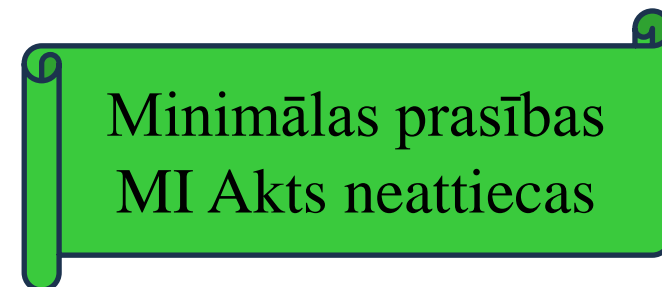
Nē

Pārredzamības prasības, 50.pants

Nē

Minimālas prasības
MI Akts neattiecas

Pārvaldība

OBLIGĀTĀS

Paziņojošā iestāde (EM)
Akreditācijas struktūra (LATAK)
2025.gada 2.augusts

Kompetentā iestāde (EM
un visas TU iestādes)
2025.gada 2.augusts

MI Regulatīvā smilškaste
2026.gada 2.augusts

Paziņošana

Eiropas Komisija

MI Padome

MI Birojs

DV

HORIZONTĀLĀS (obligātās)

Tirgus uzraudzības iestādes (PTAC, DVI, LB, VI, VDI, VID, VA
CAA, VTUA, LJA, VDZ TI, CSDD, IKVD 2025.gada 2.augusts
*Pamattiesību aizsardzība iestāde – Tiesībsarga birojs (2024.gada
2.novembris)*

Vienotais
kontaktpunkts – PTAC

NEOBLIGĀTĀS

Atbilstības novērtēšanas struktūra – Paziņotā struktūra
Juridiska persona

Uz risku balstīta pieeja

Nepieņemams risks
Secinātu fiziskas personas
emocijas darba vietās un
izglītības iestāžu jomās

Atbilstības prasības
Kritiskā infrastruktūra (drošības
sastāvdaļas kritiskās digitālās
infrastrukturās pārvaldībā)

Informācijas pārredzamības
prasības – marķēšana

Atļauts bez ierobežojumiem

Aizliegumi

Augsts risks

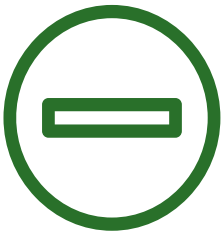
Pārredzamība

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Aizliegumi

Sublimināli, manipulatīvi paņēmienu –
audio, attēlu vai video stimuli

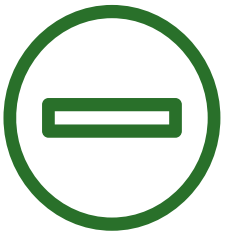

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Aizliegumi

Biometriskās kategorizācijas sistēmas

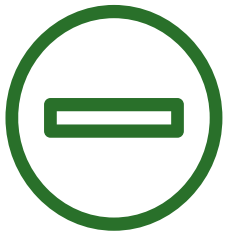

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Aizliegumi

Paplašināta sejas atpazīšanas datubāzes –
nemērķtiecīgi noskrāpējot sejas attēlus

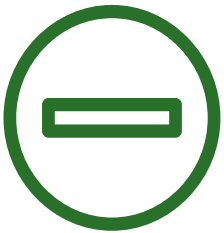

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Aizliegumi

Fizisku personu, grupu novērtēšana vai klasificēšana noteiktā laikposmā,
pamatojoties uz to sociālo uzvedību

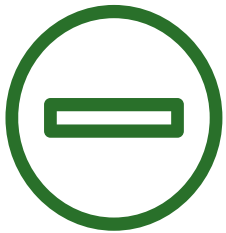

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Aizliegumi

Prognozēt fiziskas personas risku izdarīt noziedzīgu nodarījumu

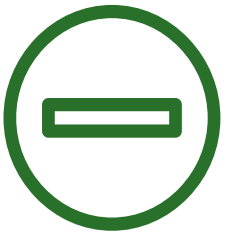

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Aizliegumi

Secināt fiziskas personas emocijas darba
vietās un izglītības iestāžu jomās

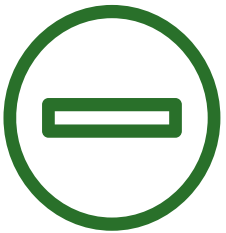

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Aizliegumi

Izmantot fiziskas personas vai konkrētas personu grupas neaizsargātības iezīmes –
vecumu, invaliditāti vai konkrēto sociālo vai ekonomisko situāciju, radot būtisku
kaitējumu

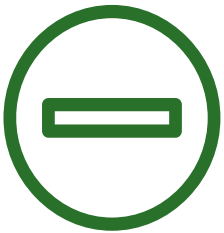

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Aizliegumi

Reāllaika biometriskā tālidentifikācija –
sejas, balss, pirkstu nospiedumu atpazīšana

Augsta riska sistēmas

1. Biometrija
2. Kritiskā infrastruktūra
3. Izglītība un arodapmācība
4. Nodarbinātība, darba ņēmēju pārvaldība un piekļuve pašnodarbinātībai
5. Piekļuve būtiskajiem privātajiem un sabiedriskajiem pakalpojumiem
6. Tiesībaizsardzība
7. Migrācijas, patvēruma un robežkontroles pārvaldība
8. Tiesvedība un demokrātiskie procesi

Augsta riska sistēmas

Biometrija

a) Biometriskās tālidentifikācijas sistēmas.

Neietver MI sistēmas, ko paredzēts izmantot biometriskai verifikācijai.

b) Biometriskā kategorizēšana pēc sensitīviem vai aizsargātiem atribūtiem vai raksturlielumiem.

c) MI sistēmas, ko paredzēts izmantot emociju atpazīšanai.

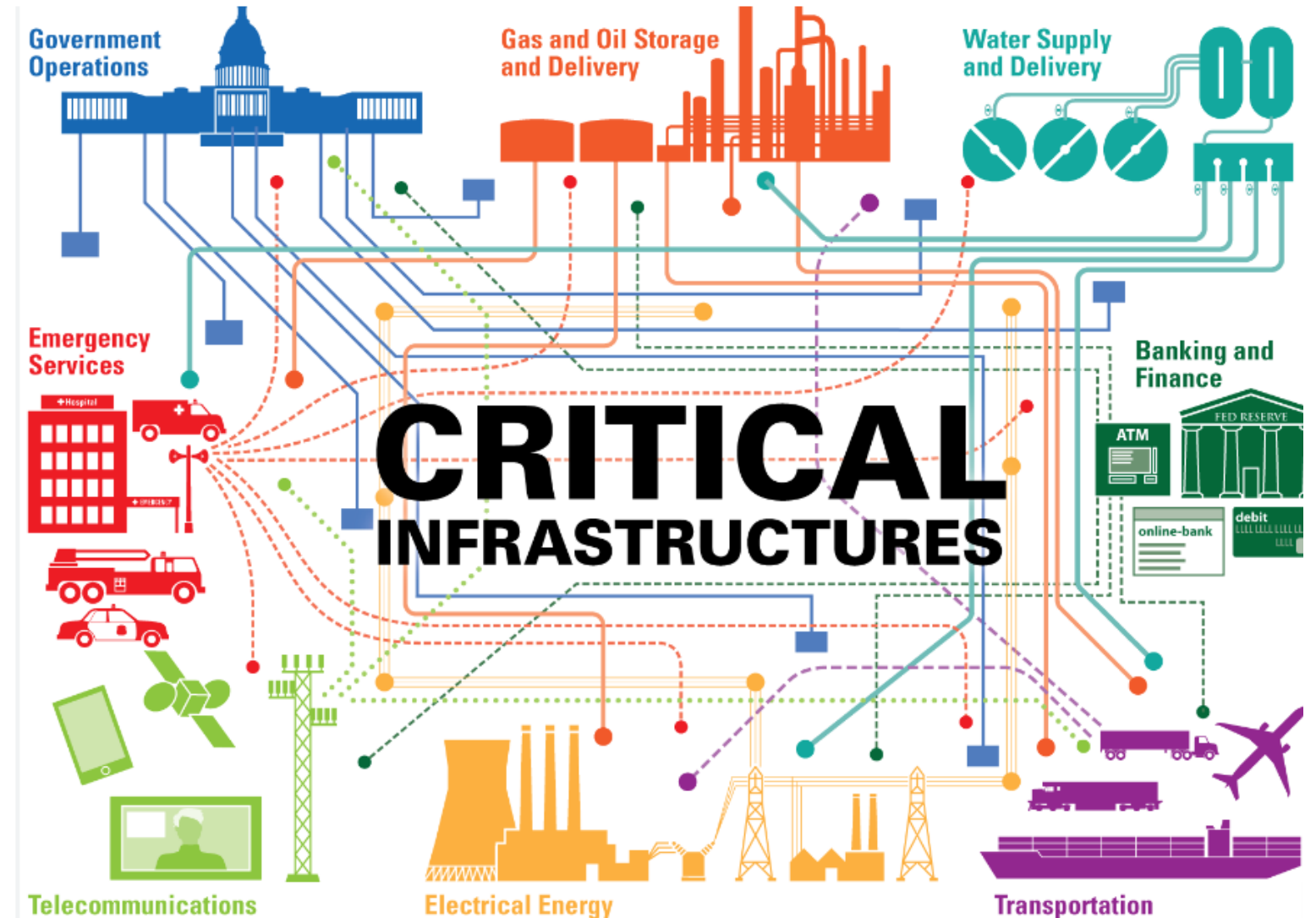

Augsta riska sistēmas

Kritiskā infrastruktūra:
MI sistēmas, ko paredzēts
izmantot kā **drošības**
sastāvdaļas

- kritiskās **digitālās** infrastruktūras pārvaldībā un darbībā;
- **ceļu satiksmē;**
- **ūdens, gāzes vai elektroapgādē** vai apkures nodrošināšanā.

Augsta riska sistēmas

Izglītība un arodmācības:

- a) MI sistēmas izmanto, lai noteiktu personu piekļuvi izglītības iestādēm un viņu iestāšanās, un uzņemšanu tajās;
- b) MI sistēmas izmanto, lai izvērtētu mācību rezultātus, tostarp, ja šos rezultātus izmanto, lai vadītu personu mācību procesu izglītības iestādēs;
- c) MI sistēmas izmanto, lai novērtētu izglītības līmeni, kuru persona saņems vai varēs piekļūt izglītības iestādēs;
- d) MI sistēmas izmanto, lai pārbaudījumu laikā izglītības iestādēs uzraudzītu un konstatētu audzēkņu neatļautu uzvedību.

Augsta riska sistēmas

Nodarbinātība, darba ņēmēju pārvaldība un piekļuve pašnodarbinātībai:

- a) MI sistēmas izmanto, lai pieņemtu fizisku personu darbā vai darbinieku atlasei;
- b) MI sistēmas izmanto, lai pieņemtu lēmumus, kas skar darba attiecību:
  - paaugstināšanas amatā;
  - darba līgumattiecību izbeigšanas kārtība;
  - sadalītu uzdevumus;
  - pārraudzītu un izvērtētu darba līgumattiecībās esošo personu sniegumu un uzvedību.

Augsta riska sistēmas

Piekļuve privātiem un sabiedriskajiem pamatpakalpojumiem un pabalstiem un to izmantošana:

- a) MI sistēmas izmanto, lai izvērtētu personu tiesības saņemt, atsaukt un atgūt sociālās palīdzības pabalstus un pakalpojumus;
- b) MI sistēmas izmanto fizisku personu kredītspējas izvērtēšanai vai to kredītnovērtējuma noteikšanai;
- c) MI sistēmas izmanto riska novērtēšanai un cenu noteikšanai dzīvības un veselības apdrošināšanā;
- d) MI sistēmas izmanto, lai izvērtētu personu ārkārtas palīdzības izsaukumus.

Augsta riska sistēmas

Tiesībaizsardzība:

- a) MI sistēmas izmanto, lai novērtētu risku, ka persona varētu kļūt par cietušo personu noziedzīgos nodarījumos;
- b) MI sistēmas izmanto kā melu detektoru/līdzīgu rīku;
- c) MI sistēmas izmanto pierādījumu uzticamības izvērtēšanai noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanas vai kriminālvajāšanas gaitā;
- d) MI sistēmas, lai novērtētu risku, ka persona varētu izdarīt nodarījumu, pamatojoties uz personu profilēšanu, vai lai novērtētu personu personības iezīmes un rakstura īpašības vai agrāku noziedzīgu rīcību;
- e) MI sistēmas izmantotu fizisku personu profilēšanai noziedzīgu nodarījumu atklāšanas, izmeklēšanas vai kriminālvajāšanas gaitā.

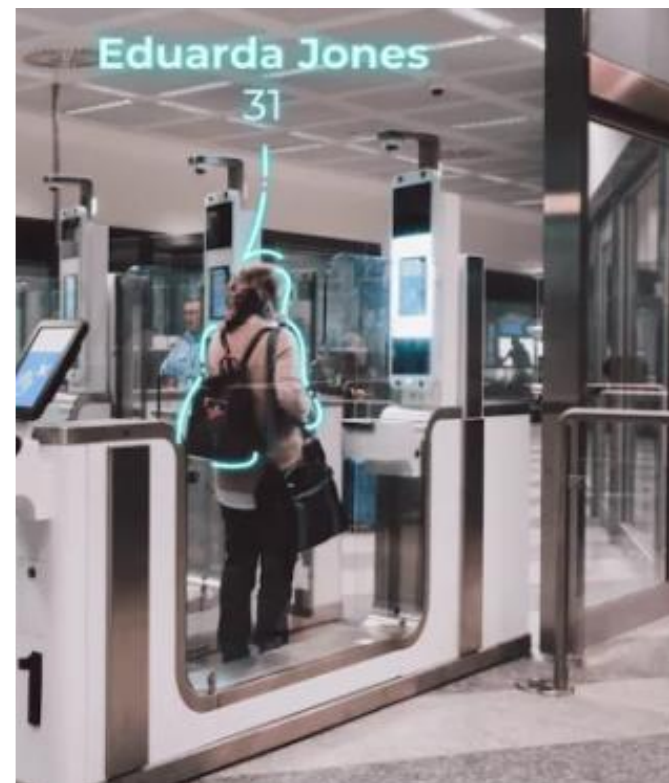

Augsta riska sistēmas

Migrācijas, patvēruma un robežkontroles pārvaldība:

- a) MI sistēmas izmanto kā melu detektorus/līdzīgus rīkus;
- b) MI sistēmas izmanto, lai novērtētu drošības risku, ko rada persona, kas vēlas ieceļot/ieceļojusi;
- c) MI sistēmas izmanto, lai palīdzētu izskatīt patvēruma, vīzu vai uzturēšanās atļauju pieteikumus;
- d) MI sistēmas izmanto nolūkā atklāt, atpazīt vai identificēt fiziskas personas, izņemot ceļošanas dokumentu verifikāciju.

Augsta riska sistēmas

Tiesvedība un demokrātijas procesi:

- a) MI sistēmas izmanto, lai palīdzētu tiesu iestādei izpētīt un interpretēt faktus vai tiesību normas konkrētam faktu kopumam;
- b) MI sistēmas izmanto, lai ietekmētu vēlēšanu vai referenduma rezultātus vai personu uzvedību balsošanā.

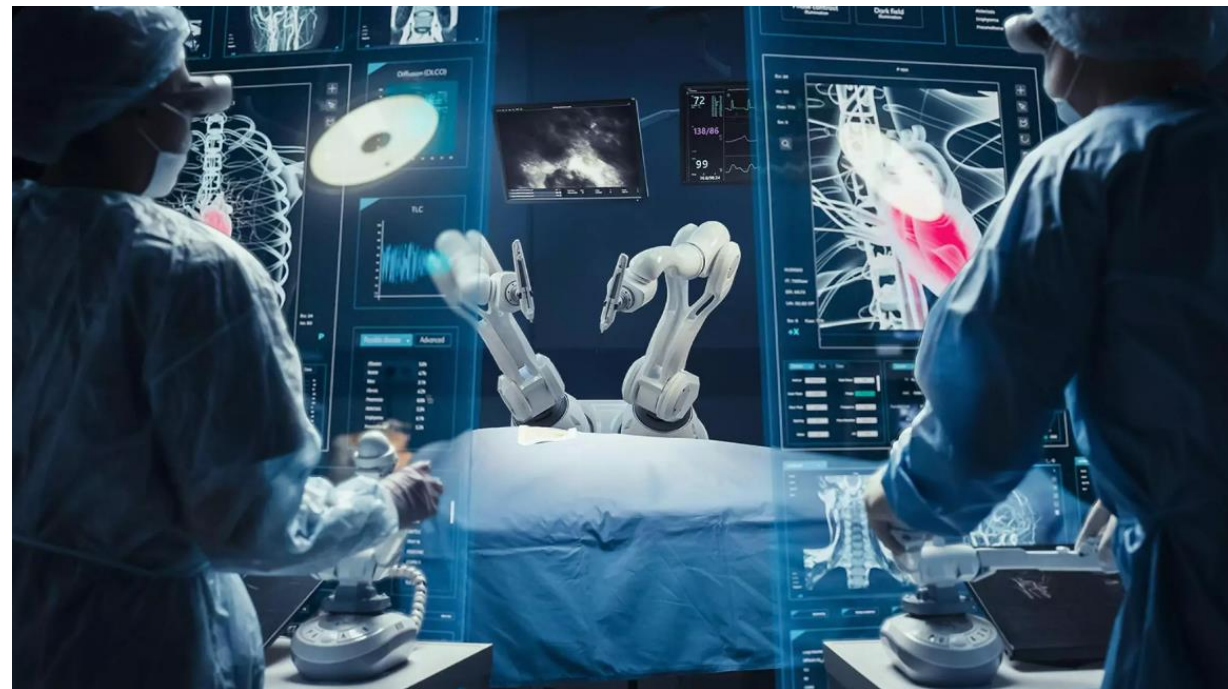

Augsta riska sistēmas

MI sistēmu uzskata par augsta riska sistēmu, ja ir izpildīti abi šie nosacījumi:

- MI sistēmu paredzēts izmantot kā produkta drošības sastāvdaļu, vai MI sistēma pati par sevi ir produkts.
- Produktam ir vajadzīgs trešās personas veikts atbilstības novērtējums.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Dažu MI sistēmu nodrošinātāju un uzturētāju pienākums nodrošināt pārredzamību

Nodrošinātāji nodrošina, ka **MI sistēmas**, kas paredzētas tiešai mijiedarbībai ar fiziskām personām, **projektē** un izstrādā tā, lai attiecīgās **fiziskās personas** tiktu **informētas** par to, ka tās mijiedarbojas ar MI sistēmu.

Vispārīga lietojuma MI sistēmu, kuras ģenerē sintētisku audio, attēla, video vai teksta saturu, **nodrošinātāji nodrošina**, ka MI sistēmas iznākumi ir mašīnlasāmā formātā un ir **iespējams atklāt**, ka tie ir mākslīgi ģenerēti vai manipulēti.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Dažu MI sistēmu nodrošinātāju un uzturētāju pienākums nodrošināt pārredzamību

Emociju atpazīšanas sistēmas vai biometriskās kategorizācijas sistēmas **uzturētāji informē** par sistēmas darbību fiziskas personas, uz kurām tā attiecas.

MI sistēmas **uzturētāji**, kuri ģenerē vai manipulē attēla, audio vai video saturu, kas ir **dziļviltojums, izpauž, ka saturs ir mākslīgi ģenerēts vai manipulēts**.

Šos pienākumu **nepiemēro**, ja lietošana ir **likumiski** atļauta **noziedzīga** nodarījuma atklāšanai, novēršanai, izmeklēšanai vai kriminālvajāšanai.

MI Regulatīvās smilškastes

“MI regulatīvā smilškaste” ir kontrolēts satvars.

Izveido valsts Kompetentā iestāde.

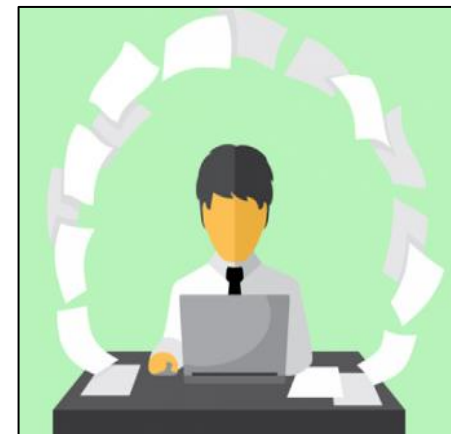
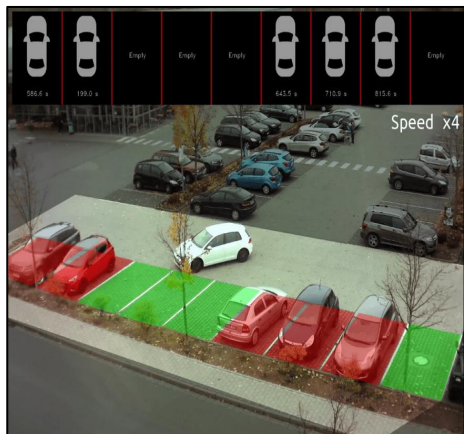
MI sistēmu nodrošinātājiem ir iespēja izstrādāt inovatīvu MI sistēmu.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

MI Regulatīvās smilškastes

Piemēri:

Viedā autostāvvietā;
Autonomās sistēmas;
Automatizēta infrastruktūras uzturēšana
Mašīntulkošana
MI izglītībā

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Augsta riska MI sistēmu nodrošinātāju un uzturētāju un citu pušu pienākumi

- **Nodrošina**, ka to augsta riska MI sistēmas atbilst III nodaļas 2.iedaļā noteiktajām prasībām;
- **Norāda** savu nosaukumu/vārdu, reģistrēto tirdzniecības nosaukumu vai reģistrēto preču zīmi un adresi, kādā ar tiem var sazināties;
- **Ievieš** kvalitātes vadības sistēmu, kas atbilst 17. pantam;
- **Glabā** 18. pantā minēto dokumentāciju;

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Augsta riska MI sistēmu nodrošinātāju un uzturētāju un citu pušu pienākumi

- **Glabā** 19.pantā minētās žurnāldatnes, kuras automātiski ģenerējušas to augsta riska MI sistēmas, ja žurnāldatnes ir viņu pārziņā;
- **Nodrošina**, ka attiecībā uz augsta riska MI sistēmu pirms tās laišanas tirgū vai nodošanas ekspluatācijā tiek veikta attiecīgā atbilstības novērtēšanas procedūra, kā minēts 43.pantā;

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Augsta riska MI sistēmu nodrošinātāju un uzturētāju un citu pušu pienākumi

- **Sagatavo** ES atbilstības deklarāciju saskaņā ar 47.pantu;
- **Uzliek** CE zīmi saskaņā ar 48.pantu augsta riska MI sistēmai, lai norādītu atbilstību MI aktam;
- **Pilda** 49.panta 1.punktā minētos reģistrēšanas pienākumus;
- **Veic** vajadzīgās korektīvās darbības un sniedz informāciju, kā prasīts 20.pantā;

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Augsta riska MI sistēmu nodrošinātāju un uzturētāju un citu pušu pienākumi

- **Apliecina** augsta riska MI sistēmas atbilstību 2.iedaļā noteiktajām prasībām pēc valsts kompetentās iestādes pamatota pieprasījuma;
- **Nodrošina**, ka augsta riska MI sistēma atbilst pieklūstamības prasībām saskaņā ar Direktīvām 2016/2102 un 2019/882;
- **Veic** 27.pantā minēto augsta riska MI sistēmu ietekmes uz pamattiesībām novērtējums

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Atbilstības novērtēšana

Attiecībā uz augsta riska MI sistēmām nodrošinātājs, apliecinot augsta riska MI sistēmas atbilstību 2.iedaļā noteiktajām prasībām var piemērot:

- **40.pantā** minētos saskaņotos standartus;
- **41.pantā** minētās kopīgās specifikācijas.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Vispārīga lietojuma MI modeļu nodrošinātāju pienākumi

- **Sastāda** un pastāvīgi **atjaunina** modeļa tehnisko dokumentāciju, iekļaujot tā apmācības un testēšanas procesu un tā izvērtēšanas rezultātus, kas ietver vismaz XI pielikumā (tehniskā dokumentācija) paredzēto informāciju, lai to pēc pieprasījuma iesniegtu MI birojam un valsts kompetentajām iestādēm;

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Vispārīga lietojuma MI modeļu nodrošinātāju pienākumi

- **Sastāda**, pastāvīgi **atjaunina** un **dara pieejamu** informāciju un dokumentāciju MI sistēmu nodrošinātājiem, kuri ir iecerējuši integrēt konkrēto vispārīga lietojuma MI modeli savās MI sistēmās;
- **Dod** MI sistēmu nodrošinātājiem iespēju labi izprast konkrētā vispārīga lietojuma MI modeļa spējas un ierobežojumus un izpildīt savus pienākumus;
- **Ietver** vismaz XII pielikumā (tehniskā dokumentācija) izklāstītos elementus;

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Vispārīga lietojuma MI modeļu nodrošinātāju pienākumi

- **levieš** politiku, lai panāktu atbilstību ES tiesību aktiem autortiesību un blakustiesību jomā un jo īpaši, lai identificētu un pildītu, tostarp ar modernām tehnoloģijām, tiesību rezervāciju, kas pausta, ievērojot Direktīvas par autortiesībām un blakustiesībām digitālajā vienotajā tirgū 4.panta 3.punktu;
- Saskaņā ar MI biroja nodrošināto veidni **sagatavo** un **publisko** pietiekami detalizētu kopsavilkumu par vispārīga lietojuma MI modeļa apmācībā izmantoto saturu.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Sodi

- Par MI prakses aizlieguma neievērošanu piemēro administratīvos naudas sodus līdz **35 000 000** EUR vai, ja pārkāpējs ir uzņēmums, līdz **7 %** no tā kopējā globālā apgrozījuma iepriekšējā finanšu gadā.
- Par neatbilstību, kas attiecas uz operatoriem vai paziņotajām struktūrām, piemēro administratīvos naudas sodus līdz **15 000 000** EUR apmērā vai, ja pārkāpējs ir uzņēmums, līdz **3 %** apmērā no tā kopējā globālā apgrozījuma iepriekšējā finanšu gadā.
- Par nepareizas, nepilnīgas vai maldinošas informācijas sniegšanu paziņotajām struktūrām un valsts kompetentajām iestādēm atbildē uz pieprasījumu piemēro administratīvos naudas sodus līdz **7 500 000** EUR vai, ja pārkāpējs ir uzņēmums, līdz **1 %** apmērā no tā kopējā globālā apgrozījuma iepriekšējā finanšu gadā, atkarībā no tā, kurš no tiem ir lielāks.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Sodi

Saskaņā ar MI akta noteikumiem DV nosaka noteikumus par sodiem un citiem izpildes panākšanas pasākumiem:

- var ietvert arī **brīdinājumus** un **nemonetārus** pasākumus –, kas piemērojami par operatoru izdarītiem MI akta pārkāpumiem;
- ES plāno izdot pamatnostādnes par sodiem;
- Jāņem vērā MVU, tostarp jaunuzņēmumu, intereses un to ekonomisko dzīvotspēju.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Arturs Arnis Polikarpovs, 67026478
arturs.arnis.polikarpovs@varam.gov.lv

